XII. évfolyam. Celldömölk, (Kiscell) 1910 október 16. 42. szám

KEMENESVIDÉK

KÖZERDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

(„KISCZELL és VIDÉKE“) Megjelenik minden vasárnap. („KISCZELL és VIDÉKE“)

Előfizetési ár:
Egy évre . . . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. —
Fél évre : . . . . 4 „ | Egyes szám ára — „ 20 „
Szerkesztővel értekezhetni: kedd, szerda és csütörtökön.

Felelős szerkesztő: Huss Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celldömölk, Dömölki-utca, Gombás ház — Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető mindennemü küldemények.

A pletyka.

Nem hiába tartják a németet a világ legpraktikusabb nemzetének. Igaz is. Az a közmondásszerö ügyesség és élelmesség; a mely a németet jellemzi ismét például szolgálhat annak a parányi német város polgármesterének az intézkedésében, ki a városházán nyilt helyre függeszteti ki a pletykázó asszonyok nevét s egyenesen felhivja a háztulajdonosokat hogy az ilyen asszonyoknak ne adjanak bérbe lakást. Nem életre való, ügyes intézkedés-e ez? Hogy éppen a humanizmus melegágyában kelt volna ki, azt kevés ember foghatja rá, de elvégre is ugy ebben, mint másban is talán, ideje már oldalba rugni azokat a kendőző szereket melyek csak arra valók, hogy eltakarják a valódi ábrázatot. Már pedig a humanizmus jegyében fogant és annyi, de annyi törvényes intézkedéseket átható rendelkezések végeredményében azt mutatják, hogy éppen az ellenkezöjét érjük el vele amit szándékoztunk. Rontunk ott, ahol javitani kellene; kuruzslunk, ahol hozzáértö gyógyitásra van szügség,

Egy török közmondás azt tartja hogy „a pletyka sohasem egészen hazug és sohasem egész igaz.“ Vegyüléke a hanynak és igaznak, Csak arra nem akad még vegyész, aki megmondta volna, hogy hány százalék igazságból és hány százalék a hazugságból van összealkotva. Igaz, nagyon igaz azomban hogy az igazság vége mindig attól függ, mennyi a hajlamosság a hazugságok iránt és alkalomszerü leg mennyivel hata masabb erősebb ez a hajlamosság az igazsag szereteténél.

Mert mi türes tagadás, a dolog ugy áll, hogy a pletykázásnak az irányitója, sokszor a fokmérője is, kizárólag egyéni hajlamosság. Ugy mondják, hogy van ember, a kinek a természete nem veszi be, mondjuk az ösztönséget. Kell, valósággal életszügséglete az, hogy igazat ne mondjon. No de ez még nem minden. A hnzug ember még nem mindig pletyka. De megforditva: igen. Csak az aránytól függ, hogy milyen mértékben. Az egyéni hajlamosság oka azután, hogy nincs nyugta az ilyen embernek. Talán addig nyugodtan aludni sem tud — mint Jókai híres Mákne asszonysága — mig naponként kedvére ki nem pletykázta magát.

A hajlamosságon kivül még egy külső körülmeny van, amely külső körülményként csökkenti hatását gyengiti, mi magunknak volna első sorban kötelességünk, nehogy ez a hajlamosság tulten gésre kerüljön Ez a külső körülmény pedig unalom. Letagadhatatlan az, hogy azok pletykálnak leginkább, akiknek idejük van rá. S vajjon kinek van ideje? Annak első sorban, aki elfoglaltatás nem talal és rögtön hozzá tehetjük annak, a ki unja magát. Mert el ne feledjük, hogy a pletykázés maga, mint ilyen nem munka, de sokaknak szórakozás, élvezet. Már pedig — én édes Istenem olyan kevés, nagyon kevés az a munka, ami emberi fogalmuk szerint szórakozás, élvezet számba menne. Sőt talán nincs is.

Az unalom és a hajlamosság összetalálkozása esetén azután éhez, tobzódik, valósággal kéjeleg ez a kedves szokás. Még sem lenne baj, ha másokban kárt nem okozna, másokra nem vonatkoznék. Csakhogy éppen az a pletyka eredendő sajátossága, hogy mindig másokról szól. A mások dolgát üzi-füzi, magyarázza, és ebben a foglalkozásában a tüszurástól kezdve a dorongolásig kellemes érzéseket kelt, fájó sebet üt, sokszor agyon is üt. Mézédes szóval, szenteskedő ábrázattal, szemforgató tekintettel kisérve indul meg az áradat, cseppenként, kis adagonként pedig Echegeray mondja, hogy „a pletyka csepjei kivájják a legerősebb becsület szikla kövét is.“

Azok a mások a kiknek a pletyka szól és a nagy világ, amely a hallottakat tovább adja, szinezik, toldják, bővitik már s ismét Echegeray mondja: „a szél fuvallatból orkán lesz, homok talajon fellegvár épül s jaj annak, akit az orkán felkap s jaj annak aki az igy alkotott lakásban keresne otthont.“

Pedig védekezni kell, Az asszonyi nyelv visszanyelvel; a férfi-ököl odaüt. De sem a nyelvelés sem az oda ütés nem eredményes. Sőt vihart támaszt, ujabb ba-

Anna.

Irta: ZÖLDI MÁRTON.

Az a nő — akiről itt szó van, a társadalmi előitélete szerint nem tartozott a jobb körökhöz. Kávéházi kaszirnő volt. Annának hitták. Szabályos finomrajzu arcán rendszerint könnyü árnyék borongott, mely nyomban eltünt, mihelyt valaki ránézett. Viaszksárga haja dus fonatokban széles kontyot alkotott a fején.

Modora hideg, kimért volt, a mosolya erőltetett. Valami szokatlan, szinte gőgös előkelőség sugárzott róla, ami ellentétet mutatott szemének érzékies csillogásával.

Figyelmes igyekezett lenni mindenben, annélkül, hogy valaki iránt érdeklődött volna. Az obligát udvarolást (a kaszirnőknek mindig akad udvarlójuk) nyugodtan türte, mint foglalkozásának tartozékát. Nem ellenezte, és még kevésbbé reagált reá.

Nekem rokonszenves volt, s noha hónapokig alig váltottam vele néhány szót érdeklődtem iránta. Önnálló egyéniségnek tetszett, s többször felmerült bennem a vágy, valamit megtudni multjából, melynek drámai refleksze ott borongott szép arcán.

Több mint félévig mindennap láttam, de családi nevét nem tudtam. A nők, ez ösztönük egyik legfejlettebb vonása, megérzik, hogy kiben ébresztenek rokonszenvet. Észrevettem, hogy Anna barátságosabban, bizalmasabban tekint reám mint másokra.

Az én koromban az ilyesminek nem szokás jelentőséget tulajdonitani. Amint, hogy nem is jelentett semmit s a szőke Anna bizonyára nyomtalanul tünt volna emlékezetemből, ha egy gonosz incidens nem jön közbe.

Korán jöttem a Penelope-kávéházba reggelizni. Ebben a kávéházban volt éjjeli kaszirnő Anna. Épp akkor távozott, mikor érkeztem. Csak egy pillanatra láttam. Szokatlanul dultnak, szenvedőnek találtam.

— Mi baja van ennek a leánynak? kérdeztem a felém mosolygó kávéstól.

— Ostoba dolog mondotta nem minden zavar nélkül. Járom, a nagyfuvaros be volt rugva. Kötözködött vele és megsértette.

— Hogy sértette meg?

— Hm. Nagyon csunyákat mondott neki. Tetszik tudni, a reszeg emberek nem válogatják a kifejezéseket.

Aztán komolyan hozzátette:

— Bizony Isten, ha Járom ur nem volna egyike legjobb vendégeimnek, nem tudom, mit tettem volna.

— Igy azonban, mondottam, remélem az Annát fogja kidobni.

— Azt nem, . . . világért sem . . . még csak az kellene . . . nincs is szükség reá . . . ő mondott fel . . . Tessek elhinni ez a leghelyesebb megoldás, mert kérem, egy olyan jóköltö vendég . . .

— Aranyatér . . . igaza van barátom. Csak egygyel nem vagyok tisztában.

— Mivel?

— Azzal, hogy kicsoda komiszabb fráter: maga, vagy az a nagyfuvaros . . . Ezt külömben végezzék el maguk között.

Nem tagadom az eset felháboritott. Este, szokásom ellenére megszólitottam a szőke leányt a kaszában, ki komoly nyugalommal meredt maga elé.

— Hallottam Annuska, mondottam, hogy magát az éjjel megsértették.

— Szóra sem érdemes, hangzott a közömbös válasz.

— Tehát nem veszi érzékenyen? kérdeztem erősen szemügyre véve.

Jó ideig nem válaszolt, aztán olyan keserü arckifejezéssel, minőt ritkán láttam ezt mondotta:

— Azt hiszem nincs jogom az érzékenységemhez. Ellenkezik foglalkozásommal, kenyeremmel.

— Miért hiszi ezt?

— Mert senki, pedig voltak vagy huszan, akik hallották a sértést, egy szóval sem keltek védelmemre. Sőt mondhatom, igen jól mulattak rajta . . . És ez hidje el, jobban fájt mint a sértés . . . Éreztem, hogy ki vagyok közösitve az emberek becsüléséből, mint ahogy a bélpoklosok ki voltak közösitve, a társas érintkezésből.

Kausz és Korein pápai divatárucég megnagyobbitott női confektió osztályára felhivjuk olvasóink figyelmét.

jokat teremt. Harag, elfordulás, pereskedés csak a határ jelzései ennek a mezőnek.

Mit, mit kell hát tenni? Krisztusi arcot vágni mondja az egyik — ; és nektünk magunknak nem pletykálni, így hirdeti a másik. Melyik az igaz, ki tudná megmondani? S vajjon képesek volnánk-e csak az egyikre is?

Nagy Zoltán.

Egy modern mindenttudó.

Semmi sem jellemzi jobban a mi korunkat, mint az az ellentét, amely a művelt embernek ismeretköre és a mindennápos szükségletté vált ismeretek roppant kiterjedése között van. Az embert arra hajtja a szükség, hogy többé-kevésbbé egyoldaluan képezze ki magát, ha a maga életpályája dolgaiban teljes és biztos képzettséget akar szerezni. A tudományok többi területeit kénytelen elhanyagolni, a polihisztor ma már körülbelül a lehetetlenségek soraiba tartozik. Viszont azonban az élet minduntalan vet fel olyan problémákat, melyek megoldásához okvetlen szüksége van mindenkinek szakmájától távoleső ismeretekre.

Ezt az ellenmondást a modern ember úgy egyenliti ki, hogy tart magának a könyvespolcán egy saját külön mindenttudót, aki tud mindent, a mire gazdájának szüksége lehet és gyorsan, könnyen, megbizhatóan ad meg minden felvilágositást, minden felmerülő kerdesre. Ez a mindenttudó — mindenki kitalálhatta — „lexicon," ez a modern életet jellemző könyv, az emberi művelődés eredményeinek a mindennapi élet számára való feldolgozója.

Nagy kulturáju nemzeteknél a lexikonnak különböző tipusai fejlődtek ki, a feldolgozás módja, a terjedelem stb. különbségei szerint s egy-egy nagy lexikon valóban encik opédiája szokott lenni az egész emberi művelődesnek. Nálunk azonban jóformán csakis a nagy, számos kötetre rugó lexikonok alkotasa irányban halad a fejlődés. Tudjuk, hogy az első erőfeszitések ebben az irányban még a mult század első felében történtek, de sikerre csak a legujabb időben jutott az ügy. Csaknem teljesen el volt azonban eddig hanyagolva egy másik lexikon-tipus, amelynek pedig gyakorlati hasznossaga talán fontosabb a nagy lexikonokenál is, a kisebb terjedelmü, de ép azért könnyebben kezelhető kézi lexikon.

Mindenki tapasztalhatta, hogy mikor hirtelen egy adatra, egy tényre, vagy sürgős felvilágositásra van szüksége, a nagy lexikon celszerütlennek bizonyul, mert a cimszók roppant tömkellegében idő kell, a mig rábukkan a keresett cimszóra s ha megtalalta is, oly bő és hosszas ismertetést talál, amely inkább a tanulmányozásra való, mint a gyors, pillanatnyi tájékoztatásra.

Ez adja meg leginkább a kézi lexikon szükségét. Munkám, vagy olvasmányom közben fennakadok egy adaton, amelyet nem ismerek, pedig nélküle nem haladhatok tovább. Arra azonban sem időm, sem nyugalmam, hogy az illető tárgyról hosszas értekezéseket olvassak. Csak azt az egyetlen adatot keresem, amelyre szükségem van, hogy aztán tovább haladhassak. A nagy lexikon a maga tulsagos bőségével nem ilyenkorra való, itt a kisebb kézi lexikon segit, amelyben hamar megtalálom, amire szükségem van és azonnal rábukkanok arra az adatra, amelyet keresek, annélkül, hogy fölöslegesen töltenem kellene az időt. A nagy lexikon bővebb felvilágositási elmaradnak egy nyugodtabb órára.

A nagy lexikon tulajdonképen enciklopédia, a mely teljességre törekszik s ezért felölel minden olyan részletet is, amelyet az ember sohasem keres lexikonban, mert nem szükséges keresni, ugy is tudja. Talán még az elemi iskolában tanulta meg. Mi szükség van arra, hogy ezek is benne legyenek? A nagy lexikon, a maga elméleti teljességre való törekvésében, nem hanyagolhatja el az ilyen részleteket, a kisebb kézi lexikon azonban, amely csupán gyakorláti célokra törekszik, bátran ellehet és el is van nélkülük, mellőzi őket, mint fölösleges ballasztot, a melyet ugy sem keres benne senki, tehát nem is nélkülöz senki.

Az ilyen kézi lexikon praktikus használhatóságát kipróbálhatta mindenki. Ha megvan is könyvszekrényemben a kézi lexikon mellett a nagy lexikon, mindig a kézi lexikonhoz fordulok előbb s csak ha nagyon bő felvilágositasra van szüksegem, fordulok a nagyhoz. A kézi lexikon jobban a kezem ügyebe esik, állandóan ott tarthatom iróasztalomon, megtalalni benne, a mit keresek, alig kerül több időbe, mintha megnézem az órámat. Ilyen mindig kezünk ügyébe eső kézi lexikont ad ki most a Franklin társulat. Cime: „A Franklin Kézi Lexikona." Szerkesztésének irányitó oka az, hogy mindenből csak annyit vettek fel bele, amennyire az embernek csakugyan szüksege van, amennyit csakugyan keres a közönség a lexikonban. Minden fölösleges dolgot elhagytak belőle, hogy fölvehessenek minden szükségeset. Mindent abban a terjedelemben adnak, anogy szükséges; mellőzik a tájékozódast megnehezitő tulbőséget annélkül, hogy mellőznének bár mit is, amire szükség lehet. Bizonyára nem könnyü feladat volt megállapitani ezt a helyes mértéket, de a mai élet kivánalmainak s a mai müveltség teljes anyaganak helyes ismerete alapján fényesen sikerült ez a nehéz feladat. A „Franklin Kézi Lexikona" ily módon megbecsülhetetlen gyakorlati segédeszköze lett a művelt magyar embernek. A nagy lexikont arra nézve, akinek megvan, kiegészíti s arra nézve, a kinek nincs meg, pótolja.

A Franklin Kézi Lexikona az adatok megbizhatósága és pontossága dolgában is a legnagyobb gonddal van kidolgozva. Szerkesztősege *Radó Antal*, a kitünő iró vezetése alatt csupa kiváló szakemberekből áll, akik a maguk szakmája körén belül a legnagyobb lelkiismeretességgel és gondossággal végezték feladatukat, ugy, hogy a lexikon adataira nyugodtan támaszkodhatik bármikor bárki.

Három szép vaskos kötet, kitünő tartós papiroson, szép metszésü, nagy betükkel, száznál több szines és fekete képmellékletekkel, izléses és erős kötésben. Az ember szivesen lát maga előtt, az iróasztalán, kézi könyvei közt három ilyen rokonszenves külsejü, okos kötetet. Az ára „A Franklin Kézi Lexikon"-ának 54 korona. Megszerzése tehát senkire sem jár nagy anyagi nehézséggel. Minden jel arra vall, hogy hamarosan nagy kelendősége lesz s ugy meggyökerezik minden házban, hogy müvelt magyar ember meg sem lehet nélküle.

RENDELÉS-
— szerüen készült: —
Mindenfajta
felső kabátok,
téli kabátok,
városi bundák,
gazdasagi bundák,
szalon öltönyök,
fiu ruhák,
angol sacco öltönyök.
Első rangu szabás és munka. Jutányos árak.
DEUTSCH F. KÁROLY és Tsa
férfiszabók
Budapest, VII., Ferencziek-tere 2.

UJDONSÁGOK.

— **Hátralékos** vidéki olvasóinkat ismételten kérjük, sziveskedjenek hátralékaikat beküldeni és az előfizetéseket megujitani.

— **Személyi hir.** *Orancsics* Norbert bakonybéli bencés apát dr. *Hollósy* Rupert celldömölki apát látogatására e hó 11-én városunkba érkezett.

A pincérek jöttek különféle rendelésekkel, s én ott hagytam a penztart. De a szememet nem tudtam levenni arról a szomoru arcról, a sápadt ajkakról, az ujság mögül, melyet kezemben tartottam, sürün átnéztem reá. A figyelem, melyet munkájának szentelni kellett, elüzte a keserüséget arcáról.

Negyed óra mulva, ép olyannak láttam arcát, amilyennek félév óta ismertem, rejtélyesnek, érdekesnek. A vele folytatott rövid társalgás arról győzött meg, hogy nemcsak müveltsége, de erkölcsi érzékenysége magasabb, őszintébb az átlagosnál.

Mikor látlam, hogy nincs elfoglalva ismét hozzá mentem.

— Annuska kérdeztem, igaz, hogy maga itt hagy bennünket?

— Igen elsején. Mit tegyek? Ha egy ember sincs aki megvédjen az inzultustól... Mert hiszen nem tagadom az inzultus fáj... Még a becstelen személyek is érzékenyek.

Ön nem az Annuska, mondotta melegen

— Mit tudja Ön?

E szokatlan szomornsággal, függesztette reám kék szemét, melyből hiányzott az a megszokott, barátságtalan érzéki csillogás.

Ebben a pillanatban két hatalmas csattanás hangzott el. Reá nyomban veszekedés, piszkolódás következett a szokott kifejezésekkel.

— Gazember! Csirkefogó! Nesze, kiveszem a beledet.

Oda néztem, s láttam két embert dulakodni.

Az egyiket a potrohájáról felismertem a nagyfuvaros volt. Erős, athléta termetü férfiu. Puffadt arcán meglátszott, hogy a pofonokat ő szenvedte. A másikat hangjáról ismertem meg. Egy kvietált főhadnagy volt. ki a kávéházban sem örvendet jó hírnek. Sok apró piszkos dolgot beszéltek róla. Nekem nem volt személyes ösmerősöm, de nagyon gyakran láttam. s mindig ellenszenvesnek találtam.

A pincérek hamar szétválasztották a dulakodókat. A felpofozott nagyfuvaros még azután is éktelenül karomkodott.

— Az a stricli az a kicsapott katona... de összetöröm minden csontját

— Láttam, hogy az aposztrofált ember egy tigris ugrással ráront a piszkolódóra. Iszonyuan megrázta, s a falhoz szoritotta. Arca el volt éktelenitve a dühtől, a melléből hörgő hangok törtek elő.

Az egész ugy festett, hogy emberhalál lesz.

Nem lett. A nagyfuvarost néhány barátja megmentette, karonfogták és elvezették. A volt főhadnagy az izgalomtól kifáradva, hanyattdőlt egy karosszékben.

— A kávés feddő hangon szólt reá:

— Kérem, Ön olyan botrányt csinál.

Megszólitott felugrott.

— Hallgasson, mert a képére mászok. Még maga mer beszélni, sehonnai, keritő. gazember!

A kávés elkotródott. Az emberek arcán pánik mutatkozott. Halkan tárgyalták a történteket. A volt főhadnagy is lecsillapodott; közel volt bozzám és jól megnéztem. Érdekes, energikus arca volt. Igazi katona arc. Komoly, elszánt, felelmet nem ismerő.

Csodálkoztam, hogy egyenesen felém tart. Bemutatkozás nélkül szólitott meg.

Igen uram, ez ami egész társadalmunk tele van disznókkal, szemtelen gyáva disznókkal... A katonaságtól is azért kellett elmennem, mert felfricskáztam az örnagyomat. Az is komiszkodott, szemtelenkedett a kaszirnővel... Ne értsen fére uram, én azzal a kaszirvővel, soha egy szót sem váltottam.

A kasszára mutatott:

— Ezzel sem... Nem is fogok soha... Nem szoktam kaszirnőknek udvarolni, de azt nem türhetem el, hogy sértegessék őket... Az cudarság... s a mig az izmaim elég erősek lesznek, az én jelenlétemben senki büntetlenül nem fog komiszkodni ezekkel a szerencsétlen teremtésekkel. Arra eszküszöm uram.

Leült és komoran nézett az ajtó felé.

— Csak azt sajnálom, hogy nem verekedhettem meg azzal az emberrel... Diszkvalikivált vagyok... Ostobaság, könnyelmüség miatt, de esküszöm, hogy többen nem a lovagias érzés... ah, hagyjuk... nem szeretek sopánkodni a lovagiasság nem arra való, hogy fitogtassak hanem hogy kötelességét teljesitse...

Ez az én felfogasom... Többet nem látnak ebben a kávéházban Jóéjszakát. Fizetek...

Mikor távozott harmadszor is odamentem a kasszához.

Megkérdeztem:

Igazán sohasem beszélt magával az az ur?

— Soha. Nem is köszönt.

Attól kezdve egyiketesem láttam. De gyakran felmerült bennem a kérdés: Összekerülnek-e valahol a végtelenségek forgatagában.

— **Tanitók gyülése.** A szombathely-egyházmegyei r. k. tanitógyesület kemenesaljai köre mult hétfőn tartotta meg rendes évi gyülését Celldömölkön, a fiuiskola tantermében. A gyülést megelőzőleg Bán János helybeli plébános bold. Szatlmayer János nyug. kenyeri tanitóért misét mondott, majd összegyülekezvén az iskolában, dr. Király János járásorvos olvasta fel nagy tudományra és jeles praxisra való dolgozatat a kolerálól, melyért megéljenezték és jegyzőkönyvi köszönetet nyert. Az elnöki jelentés tudomásul vétele, a tavaszi gyülés jegyzőkönyvének felolvasása után Boda Bela rigacsi tanitó mutatta be az általa feltalált és miniszterileg engedélyezett számológépét, melyért ugy ő, valamint Marton Gusztáv sagi tanitó, ki alapos készültségre való felolvasást tartott utána, jegyzőkönyvi köszönetet nyertek. Mainosze Ernő izsakfai tanitó a földrajzból tartott sikerült gyakorlati tanitást. Inditványok, uj tagok felvétele, pénztárvizsgálat és tagsági dijak befizetése után Bán János plebanos latta lakásán szivesen a tanitokat, hol a vendégszerető házigazda szivességéből egy jó félórát kedélyesen töltöttek, majd Palinkás Géza esperessel egyetemben a „Griff" szállóba vonultak, a hol a társasebédet tartották meg. Ebéd alatt Gaál Ferenc magyargencsi tanitó felköszöntötte Pálinkás esperest, aki ezt megköszönvén, igérte, hogy mint eddig, ezután is szives támogatója leend a tanitók ügyeinek. Késő estig együtt voltak a tanitók, ezután elszéledtek, hogy ismét robotoljanak abban a munkában, melyet — a jó Isten a megmondhatója, hogy mikor fog a társadalom méltányolni.

— **Ingyenes népoktatás.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a napokban adta ki rendeletét az elemi népiskola oktatás ingyenességéről szóló 1908 évi XLVI. t. c.-nek a községi és hitfelekezeti iskolákat érintő rendelkezéseinek végrehajtása tárgyában. A közigazgatási bizottsághoz intézett rendelet elmondja, hogy az emlitett törvény és az abban foglalt rendelkezések értelmében 1910. szeptember elsején lépett volna életbe s igy visszaható erővel bir. Tehát ez időponttól kezdve a közsegi és hitfelekezeti elemi népiskoláknak ugy mindennapi,mint az allami iskolakban, teljesen dijmentes s ezért ezekben az iskolákban sem tandij. sem a megállapitott 30 filléres jarulék nem szedhető. Csupán az áll jogukban az iskolak fenntartóinak, hogy a mindennapi iskolákban ötven fillért meg nem haladó beiratási dijat szedjenek, ez az összeg is azonban az ifjusági és tanitói könyvtár gyarapitására fordithato. A kérvény értelmében a községi és hitfelekezeti iskola fenntartóknak az állam kérelmükre karpótlást ad a bevétel csökkenéséért. Az erre szolgaló tervezetet a miniszter mar elkeszitette s a kérvények benyujtesi határidejét a törvényben előirt szeptember 30-ik helyett, 1910 evi december 31-ig kitolta. A később beérkező kérvények tárgyalás alá nem kerülnek.

— **Országos vásár.** A celldömölki őszi országos vasar kirakodassal, holnaphoz egy hétre, az az október 24 én fog megtartatni.

— **Megüresedett vármegyei állásokra,** ugymint első aljegyzői, az esetleg megüresedő masodjegyzői, illetve szolgabirói állásokra már kihirdette a vármegye a pályázatot nov. 15-éig (déli 12 óra) terjedő határidővel. A választás nov. 28-án tartandó megyei tisztujutó közgyülésen fog megejtetni.

— **Szüret.** A Sághegyen is megkezdődött az idei szüret. Az elüljáróság már hétfőn, a szőlőbirtokosság pedig kedden látott a termés betakaritásához, azonban sajnos, szomoru a szüret. Kevés a szőlő és annak a minőségéhez is sok szó fér.

— **Erdőőrök és vadőrök vizsgája.** Az erdő és vadőri vizsgák a vármegyeház nagytermében e hó 17-én kezdődnek meg.

— **Népszámlálás.** Az országos statisztikai hivatal a nepszámláláshoz szükséges tudnivalók betanitasa céljából novemberben szakértőt küld a vármegyénkbe, aki járásonkint együttes tanfolyamokon ki fogja oktatni az összeirókat és felülvizsgálókat teendőikre.

— **Az egyházaskeszői körjegyőválasztás elhalasztva.** Bisztricsányi Aladár egyházaskeszői volt körjegyőzőt elmozditották különféle szabálytalanságok miatt állásától. Az itéletbe nem tudott az elmozditott körjegyző belenyugodni s most a belügyminisztériumhoz fordult panasszal e tárgyban. Kérvényének elintézéséig most a miniszter az október hó 12-re kitüzött jegyzőválasztálási terminust elhalasztotta, igy e napon nem tartották meg a jegyzőválasztást.

— **Az asbest-pala-gyár működése.** A Jánosházán most alakult magyar asbest-pala-gyár r.t. működését október 23-án szándékozik megkezdeni.

— **Tüdővész pusztitása hazánkban.** A belügyminiszter jelentese folytán 1908-ban Magyarországban tüdővészben elhalt 65694 egyén. A magyar birodalomra 1910 március havában gümőkorban elhalt 7469 egyén. A Dunántulra esik 954 Törvényhatóság szerint csopoortositva e halálesetek a köve kezőkép oszoltak meg. Baranyavármegye 99, Pécs varosa 19, Fejérvármegye 58, Székesfehérvár városa 10, Győrvármegye 28, Győr városa 15, Komáromvármegye 49 Komárom varosa 10, Mosonvármegye 38, Somogyvármegye 105, Sopronvármegye 89, Sopron varosa 9, Toina vármegye 66, Vasvármegye 125, Veszprém vármegye 77. Zalavármegye 157. A Duna balpartjára 729, a Duna-Tisza közere 1421, a Tisza jobb partjára 565, a Tisza balpartjára 691, a Tisza-Maros szögletére 891, a Királyhágón tulra 910. Fiuméra 29, Horvát-Szlavonországra 1009 halálozás esett

— **Dömölki késelés.** Nem akar áthasonulni a dömölki virtus, hiába egyesült Kiscell községgel. A mult szombaton, október 8-án este 8 óra tájban együtt iddogáltak a Csupor-féle vendéglőben Beleznai Lajos, Horváth István és Inzsel Károly celldömölki lakosok, miközben összevesztek és annyira ment a szóváltás közben Beleznai, hogy a korcsmai lámpást leütötte, hogy ne legyen tanuja cselekedetének. A sötét szobában elővett egy zsebkest és szurkálni kezdett. Horváth Istvánt a fején sebesitette meg könnyebben mig Inzsel Károlyt a vékonyán szurta meg olyannyira, hogy rajta 20 napig gyógyuló sulyos sebet ejtett. A sebesültet beszallitották a Kemenesaljai közkórházba, a késelő Beleznay-flut pedig feljelentették a helybeli kir. járásbiróságnál.

A szükségletek beszerzése. Közeledik a téli hideg időjárás, mindenki iparkodik tehát ruha és lábbeli szükségleteit mielőbb beszerezze. Egy maig ismeretlen tettes Jánoháza ezen elvtől vezéreltetve ellopta Hetyei Céza télikabátját záratlan szobájából, mig egy másik elvtárs Bakó Lajos jánoshazai lakostól egypár cipőt vitt el 6 korona értékben. A tettesek felderitésére a szükséges intézkedések folyamatba tétettek.

— **Tüzvész.** Pálfán mult kedden d. u. kigyuladt Hartman S. kovács kaz a és nagy szerencse, hogy azon kivül nagyobb baj nem történt. A szalma biztositva nem volt és igy tulajdonosának vagy 200 kor. kára van. A tüzet valószinüleg gyermekek okozták.

— **Sajtóper.** A „Jánosháza és Vidéke" ugyan nár kiszenvedett, de szerkesztői csak most kezdik aratni vetésük áldásait. A győri esküdtbiróság f. hó 8-án tárgyalta Novák Pál volt segszerkesztőnek Kemény Simon ellen beadott pörét és Keményt a vád és következményei alól a bizonyitó eljárás eredménye folytán felmentette. Az ügy még 1908-ról datálódik. Ekkor Marton a „Lelencek oktatása" cimén Kemény ellen rágalmakkal telitett cikket irt, de az amiatt megindított sajtóper folyamán bünbánóan kijelentette, hogy maga is meggyőződött állitásai valótlanságáról, Keménynek biróság előtt teljes elégtételt adott, az ügy befejeződött. De haza érve Marton kinyilatkoztatta, hogy Kemény neki ajánlott egyezséget, holott ő volt a sértő, s ő csak lojalitásból fogadta el az egyezséget. Kitoldotta nyilatkozatát Novák Pál egy ujabb nyilatkozata, melyben az inkriminált cikk reá vonatkozó részét fentartja, igaznak mondja, mint azt tanuvallomásával is megerősitette. Ezen tanuvallomásról jelentette ki Kemény ugy a „Vasvármegyé"ben, mint e lapok hasábjain, hogy az hamis volt, ez volt a 8-án tartott főtárgyalás tárgya. Kemény fentartotta állitását, kijelentette, hogy ugy a „Lelencek oktatása" cimü cikben foglaltak, valamint Novák egész tanuvallomása elejétől végig valótlanok, hamisak, kéri a valódiság bizonyitása annál is inkább, mivel ugy ő, mint vádló köztisztviselők, kiknek tisztázniek kell magukat. Élénken festette a „Jánosháza és Vidéke" vele szemben elkövetett méltatlan, minden ok nélküli támadásait, melyek akkor kezdőttek, mikor ő, mint a telep elnöke, az elhagyottnak nyilvánitott gyermekeknek iskolát létesitett, mi Marton terveinek nem kedvezett, bebizonyitotta, hogy az ellene felhozottak valótlanok. Ehhez képest az esküdtek Keményt nem bünösnek mondották ki. miáltal Kemény az egész vonalon elégtételt kapott.

— **Költözködés.** (Párbeszéd.) Hová hurcolkodtok Misi?

Esterházára.

Mi a csudának oda?

Ott terem az Esterházy cognac.

Csacsi, hiszen az nem terem, azt Pesten gyártják!

Hát akkor Pestre hurcolkodunk.

BORSZÉKI

az ásványvizek királya, angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer. Mint üditő és hüsitő ital a legelső minden vizek között. —

0.5 literes palack 36 fill. üveg visszavéve 8 fill.
1.0 „ „ 44 „ „ „ 10 „
1.5 „ „ 48 „ „ „ 12 „
2.0 „ „ 64 „ „ „ 14 „

Főraktár:

Celldömölkön: Gayer Gyula utóda Bél Pál egynél.

— **Vasuti utazás és áruszállitás ingyen.** Lauenburg-nak hivják azt a németországi városkát, melynek polgárai ingyen utazhatnak a vasuton. 1850-tól fogva élvezik a lauenburgiak az ingyen utazás kedvezményét a Büchen-lauenburgi vonalon. Érdekes történelmi előzményei vannak e privilegiumnak. 1850-ben a dán király csak oly feltétellel engedte meg a vasutnak dán területen (Lauenburg hercegségben) való épitését, ha a vonal Lauenburg városát érinti Mivel terepnehézségek miatt ezt keresztülvinni nem lehetett, a vasutat Büchen Lauenburgigi szárnyvonalat épitsen a melyet a lauenburgiak ma is ingyen használhatnak. Többször tettek kisérletet, hogy Lauenburgtól a privilegiumot megváltsák; a vasuttársaság 20,000 márka váltságot ajánlott fel, de ezt a község kevéslette. Ujabban a porosz kormány akart a kedvezménynek véget vetni és 250.000 m. váltságösszeget ajánlott fel. Ez idő szerint is folynak a tárgyalások.

— **Meddig köteles az** állatorvos a községben tartozkodni. Egy vitás kérdésből kifolyólag az illetékes felsőhatóság kimondotta, hogy a körállatorvos, ha hivatalos teendőit elvégezte, nem köteles az egész napot a községben tölteni, a melyben kiszállási napja van. — Erre csak akkor kötelezhető, ha a szerződés ez külön előirja.

— **Orvos és állatorvosnövendékek száma.** Nem érdektelenek azok a statisztikai adatok, a melyek ezt megmondják, mert ettől függ az ország jövőbeli közegészségügyi illetve állategészségügyi állapota. — Az orvosnövendékek száma eppenséggel nem mondható nagynak, mert összesen 630-an iratkoztak be az első évfolyamra Még ha valamennyien el is végeznék a pályát, ami kizárt, még akkor is keves ez egy 20. millió lélekből álló országban. — Az állatorvostanhallgatók szama 39 az első évfolyamban és ezenkivül 12 katonai allatorvos.

— **A magyar ipar mellőzése az épitkezéseknél.** Állando panasz, hogy a magyar ipart nem csak a közös Kriegminiszterium, meg a tengerészeti hatóságok mellőzik jogtalanul, hanem maguk a magyar hatóságok, nagyiparosok, gyarosok is, E miatt emel panaszt most egyik illetékes faktor, a Budapest Épitő Ipartestület. Az iparegyesületnél folyton panaszkodnak a miatt, hogy az epitéshez szügséges anyagok és munkák beszerzésénél annak dacára, hogy ezen a téren a magyar ipar teljesen versenyképes, az épitészek teljesen mellőzik a magyar. — Felszolitást intézett tehát az összes épitő művészekhez és épitőmesterekhez, hogy a jövőben beszerzéseiknél első sorban a magyar ipart támogassák.

— **Olcsó automobilok.** Egy berlini hir arról ad számot, hogy közeledik az az idő, amikor nemcsak a milliomosok, hanem a középosztály tagjai is részesülhetnek abban a boldog állapotban hogy nekik is „autó„-juk lehet. Állitólag sikerült oly automobilt szerkeszteni, amely bár kisebb mint a mostani használt kocsik, — de a célnak mégis megfelel és ami a fő, — olcsó. Eddig ha tudtak is szallitani kiskocsikat. azok oly hiányosak voltak, hogy csakhamar megromlottak — Az uj modell azonban tökéletesen üzemképes és tartós, —

— **1200 millió Amerikából.** Az amerikai bevándorlási bizottság kimutatást szerkesztett azokról az összegekről, miket a bevándorlók egy esztendőben hazaküldenek. Ez az összeg a multévben több, mint 1200 millió koronára rugott. A legnagyobb összeget, mintegy 400 milliót, Olaszországba küldték. Továbbá küldtek a bevandorlót, Ausztria-Magyarországba 350 milliót, Nagybritaniában és a skandinávországokba 120 millók Németországba 70 milliót és a Balkán-államokba és Görögországba 25 — 25 milliót.